

Llei orgànica de partits polítics

Llei orgànica 6/2002, de 27 de juny, de partits polítics (BOE núm. 154, de 28 de juny, i suplement en català núm. 14, de 16 de juliol)

Llei anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta per la Llei orgànica 3/2011, de 28 de gener, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general (BOE núm. 25, de 29 de gener, i suplement en català de la mateixa data). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementos en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La Llei 54/1978, de partits polítics, norma preconstitucional, breu tant en articles com en continguts, ha servit primordialment per establir un procediment senzill de constitució en llibertat dels partits polítics, objectiu, d'altra banda, no menor en el moment fundacional en què es va dictar. La resta de les previsions que avui conformen el seu estatut jurídic a Espanya ha derivat del que conté la mateixa Constitució, de normes que, com els reglaments parlamentaris o la Llei electoral, concreten la seva funció i el seu paper essencial en el nostre sistema democràtic, de reformes legislatives posteriors com les que conté el Codi penal sobre la il·legalitat de determinades associacions o les relacionades amb el finançament dels partits, i d'un treball interpretatiu intens del poder judicial i del mateix Tribunal Constitucional.

Transcorreguts gairebé vint-i-cinc anys des de l'aprovació d'aquesta Llei de partits encara vigent, avui és evident la insuficiència d'un estatut dels partits incomplet i fragmentari en el marc d'una democràcia madura i fermament consolidada en què el protagonisme i la significació constitucional dels partits no ha fet sinó incrementar-se. Per això, n'escau ara la reforma, reclamada per una sèrie important de raons.

Es tracta, en primer lloc, de recollir amb claredat i sistema l'experiència acumulada en aquests anys.

Es tracta, també, de renovar normes ancorades en les preocupacions prioritàries del passat, que resulten inadequades i insuficients per disciplinar les noves realitats del present. Especialment si es té en compte el vigor amb el qual la societat complementa avui l'acció de les institucions i obre vies noves de participació o de relació amb aquestes a través d'instruments que, com les associacions, les fundacions o els mateixos partits polítics, són objecte de la modernització legislativa corresponent.

D'altra banda, encara que els partits polítics no són òrgans constitucionals sinó ens privats de base associativa, formen part essencial de l'arquitectura constitucional, exerceixen funcions d'una importància constitucional primària i disposen d'una segona naturalesa que la doctrina sol resumir amb referències reiterades a la seva rellevància constitucional i a la garantia institucional d'aquests per part de la Constitució. Des d'un punt de vista o un altre, el temps present reclama enfortir i millorar el seu estatut jurídic amb un règim més perfilat, garantista i complet. Si això és així per a qualsevol associació, amb més motiu ho ha de ser per a les associacions polítiques, la finalitat de les quals és la d'unir conviccions i esforços

per incidir en la direcció democràtica dels assumptes públics, contribuir al funcionament institucional i provocar canvis i millores des de l'exercici del poder polític. Però també en la mesura que els partits són instruments fonamentals de l'acció de l'Estat, en un Estat de dret avançat i exigent com el que tenim, que posa límits i estableix garanties i controls davant de qualsevol subjecte, per rellevant que sigui aquest en l'estructura constitucional. Es pot dir, fins i tot, que com més gran és el relleu del subjecte i la seva funció en el sistema, més interès té l'Estat de dret a afinar el seu règim jurídic.

Juntament amb tot això hi ha, en fi, en el nostre cas, una coincidència general sobre la mancança de la legislació actual a l'hora de concretar les exigències constitucionals d'organització i funcionament democràtics i d'una actuació subjecta a la Constitució i a les lleis. Tant pel que fa a la comprensió dels principis democràtics i valors constitucionals que han de ser respectats en la seva organització interna o en la seva activitat externa, com pel que fa als procediments per fer-los efectius.

Aquesta mancança reclama ara un esforç afegit per completar les disposicions vigents. L'objectiu és garantir el funcionament del sistema democràtic i les llibertats essencials dels ciutadans impedit que un partit polític pugui atemptar, de manera reiterada i greu, contra aquest règim democràtic de llibertats, justificar el racisme i la xenofòbia o donar suport políticament a la violència i les activitats de bandes terroristes. Especialment si es té en compte que, per raó de l'activitat del terrorisme, és indispensable identificar i diferenciar amb tota nitidesa les organitzacions que defensen i promouen les seves idees i programes, siguin quines siguin, fins i tot les que pretenen revisar el mateix marc institucional, amb un respecte escrupolós dels mètodes i principis democràtics, d'aquelles altres que basen la seva acció política en la connivència amb la violència, el terror, la discriminació, l'exclusió i la violació dels drets i de les llibertats.

A aquests efectes, s'estableix un procediment judicial d'il·legalització d'un partit pel fet de donar un suport polític real i efectiu a la violència o el terrorisme, que és diferent del que preveu el Codi penal per dissoldre les associacions il·lícites per les causes previstes en els seus articles 515 i 520.

II

Per fer efectius aquests objectius, la present Llei orgànica de partits polítics, que desplega previsions essencials contingudes en els articles 1, 6, 22 i 23 de la nostra Constitució, incorpora tretze articles, agrupats en quatre capítols, i es completa amb tres disposicions addicionals —que inclouen la reforma de dos articles de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, i de l'article 61 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial—, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

III

El capítol I consagra el principi de llibertat, en el triple vessant de llibertat positiva de creació, llibertat positiva d'afiliació i llibertat negativa de pertinença o participació, i perfecciona els procediments per a la creació dels partits polítics completant les previsions actualment existents, aclarint alguns dubtes i superant alguns buits. Per tant, la Llei no introdueix en aquest apartat grans modificacions de fons i respecta el principi d'intervenció mínima que es dedueix de la mateixa Constitució.

La inscripció al Registre de partits polítics de l'acta fundacional i dels estatuts confereix al partit personalitat jurídica, en fa pública la constitució i els estatuts, vincula els poders públics, i és garantia tant per als tercers que es relacionen amb el partit com per als seus propis membres. La inscripció l'ha de dur a terme el responsable del Registre en un termini taxat i breu, transcorregut el qual s'entén produïda la inscripció.

Com a addicions més destacades es pot esmentar la limitació de l'article 2 per ser promotor a qui hagi estat autor de determinats delictes, les prohibicions sobre denominació dels partits contingudes a l'apartat 1 de l'article 3, la responsabilitat dels promotors prevista a l'apartat 1 de l'article 4, la previsió d'un tràmit d'esmena de defectes formals o la suspensió del termini d'inscripció quan es produeixi una de les diferents circumstàncies descrites a l'article 5.

En aquest darrer article es manté la previsió ja continguda en la Llei anterior que els indicis d'il·licitud penal d'un partit en el moment de constituir-se i inscriure's al Registre poden portar a una declaració del jutge penal, promoguda pel Ministeri Fiscal, amb la comunicació prèvia del Ministeri de l'Interior, de la il·legalitat del partit i la conseqüent improcedència de la seva inscripció.

IV

Les novetats més grans de la Llei les conté el capítol II, del qual deriven al seu torn, com a corol·lari lògic, els nous preceptes del capítol III.

Al dit capítol II és on es concreten els criteris bàsics per garantir el mandat constitucional que l'organització, el funcionament i l'activitat dels partits polítics han de ser democràtics i s'han d'ajustar al que disposen la Constitució i les lleis, i es despleguen, com assenyala l'article 9, «les funcions que constitucionalment se'ls atribueixen de manera democràtica i amb ple respecte al pluralisme».

D'una banda, amb els articles 7 i 8, aquesta Llei orgànica persegueix conjugar el respecte a la capacitat organitzativa i funcional dels partits a través dels seus estatuts, amb l'exigència d'alguns elements essencials que assegurin l'aplicació de principis democràtics en la seva organització interna i en el seu funcionament. Amb això s'atén, en primer terme, els drets dels seus afiliats, però també es persegueix «assegurar el compliment efectiu de les funcions que aquests tenen constitucionalment i legalment encomanades i, en darrer terme, contribuir a garantir el funcionament democràtic de l'Estat» (STC 56/1995, de 6 de març).

Des d'aquesta doble perspectiva, es preveu un òrgan assembleari de caràcter participatiu general al qual es reserven les competències més rellevants en la vida del partit, s'estableix el sufragi lliure i secret com a mitjà ordinari per cobrir els llocs directius, es preveu la censura democràtica d'aquests, es reconeixen alguns drets que es consideren bàsics dins de qualsevol àmbit associatiu i dels quals s'ha de gaudir amb igualtat, com el de participar en l'elecció i ser elegibles en els òrgans, o els d'informació de les activitats, de la situació econòmica i de les persones que configuren els òrgans directius, i es determinen algunes regles bàsiques de funcionament i règim de les reunions dels òrgans col·legiats.

Per la seva part, l'article 9 persegueix assegurar el respecte dels partits als principis democràtics i als drets humans. Per fer-ho, davant l'enunciat genèric de la Llei que ara es deroga, la present Llei orgànica enumera amb un cert detall les conductes que més notòriament conculquen els principis esmentats, sobre la base de dos fonaments en els quals convé aturar-se breument.

La Llei opta, en primer lloc, per contrastar el caràcter democràtic d'un partit i el seu respecte als valors constitucionals, atenent no les idees o les finalitats que proclama, sinó el conjunt de la seva activitat. D'aquesta manera, les úniques finalitats explícitament vetades són les que incorren directament en l'il·lícit penal.

És ben sabut que no és aquesta l'única opció que ofereixen els models de dret comparat. La necessitat de defensar la democràcia de determinades finalitats odioses i de determinats mètodes, de preservar les seves clàusules constitutives i els elements substancials de l'Estat de dret, l'obligació dels poders públics de fer respectar els drets bàsics dels ciutadans, o la mateixa consideració dels partits com a subjectes obligats a exercir determinades funcions constitucionals, per a la qual cosa reben un estatut privilegiat, han dut alguns ordenaments a formular categòricament un deure estricte d'acatament, a establir una subjecció encara més gran a l'ordre constitucional i, més encara, a reclamar un deure positiu de realització, de defensa activa i de pedagogia de la democràcia. Deures l'incompliment dels quals els exclou de l'ordre jurídic i del sistema democràtic.

Aquesta Llei, tanmateix, a diferència d'altres ordenaments, parteix de considerar que qualsevol projecte o objectiu s'entén compatible amb la Constitució, sempre que no es defensi mitjançant una activitat que vulneri els principis democràtics o els drets fonamentals dels ciutadans.

Tal com ja s'indicava en l'exposició de motius de la Llei orgànica 7/2000, de 22 de desembre, no es tracta, amb tota evidència, de prohibir la defensa d'idees o doctrines, per més que aquestes s'allunyin del marc constitucional o fins i tot el posin en qüestió.

S'ha de concloure per això que, sense perjudici d'altres models, la normativa present se situa en una posició d'equilibri i concilia amb una prudència extrema la llibertat inherent al màxim grau de pluralisme amb el respecte als drets humans i la protecció de la democràcia.

Aquesta línia es confirma amb el segon dels principis presos en consideració, com és el d'evitar la il·legalització per conductes aïllades, novament llevat de les de naturalesa penal; s'exigeix, per contra, una reiteració o acumulació d'accions que posin de manifest de manera inequívoca tota una trajectòria de trencament de la democràcia i d'ofensa als valors constitucionals, al mètode democràtic i als drets dels ciutadans.

Responen a això els paràgrafs a, b i c de l'apartat 2 de l'article 9, que estableixen nítidament la frontera entre les organitzacions que defensen les seves idees i programes, siguin quines siguin, amb un respecte escrupolós dels mètodes i els principis democràtics, de les altres que sostenen la seva acció política en la connivència amb el terror o la violència, o amb la violació dels drets dels ciutadans o del mètode i els principis democràtics.

V

Una vegada enunciat per la Llei el deure de respecte dels partits polítics als principis democràtics i els valors constitucionals, i desplegat els elements indicaris que permeten conèixer quan un partit no s'hi ajusta i, per consegüent, ha de ser declarat il·legal, el capítol següent, III en la numeració, estableix les garanties jurisdiccionals existents per a la defensa dels drets i dels principis constitucionals davant de l'actuació dels partits. Òbviament, el punt de partida és el que estableix la mateixa Constitució: només l'autoritat judicial és competent per controlar la il·legalitat de les seves actuacions o per decretar, davant de violacions repetides i greus, la dissolució o la suspensió del mateix partit polític.

És notori que la jurisprudència ja ha aclarit els casos en els quals és procedent accedir a l'ordre jurisdiccional civil, en relació amb les pretensions derivades del tràfic jurídic privat dels partits o formulades pels afiliats sobre el seu funcionament intern, o en els quals és competent l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu en relació amb les qüestions que se susciten en els procediments administratius derivats de la Llei. De la mateixa manera, el Codi penal i la Llei d'enjudiciament criminal aclareixen avui els casos en els quals escau la dissolució o la suspensió d'un partit per l'ordre jurisdiccional penal i el procediment que s'ha de seguir perquè una decisió tan rellevant es produeixi amb totes les garanties.

Per tant, la principal novetat que ara s'introdueix és la regulació de la competència i el procediment per a la dissolució judicial d'un partit perquè no respecta els principis democràtics i els drets humans, procediment ja anunciat en la Llei que ara es deroga, però mai desplegat anteriorment.

La Llei orgànica resol aquesta greu situació amb el criteri general que presideix el marc constitucional de funcionament dels partits, és a dir, assenyalant que només es pugui realitzar mitjançant una resolució judicial. Com indica la STC 3/1981, de 2 de febrer, «al poder judicial i només a aquest encomana la Constitució i també la legislació ordinària la funció de pronunciar-se sobre la legalitat d'un partit polític. Precisament l'apel·lació al poder judicial, que pot decretar, com s'ha dit, la seva suspensió provisional, i, en darrer terme, la seva dissolució, constitueix el mitjà amb el qual compta l'Estat per a la seva defensa en el cas que sigui atacat a través d'un partit que pel contingut dels seus estatuts o per la seva actuació al marge d'aquests atempti contra la seva seguretat».

El text estableix, per raó de la importància i la rellevància constitucional dels partits polítics i, per afegiment, de les decisions que afecten la seva declaració d'il·legalitat o que en justifiquen la dissolució, que sigui la Sala Especial del Tribunal Suprem que preveu l'article 61 de la Llei orgànica del poder judicial l'òrgan competent per poder dissoldre un partit polític, quan aquest desenvolupi greus conductes contràries a la Constitució. Sala Especial que, com assenyalava la interlocutòria de 9 de juliol de 1999 de la mateixa Sala, «simbolitza per la seva composició el Ple del Tribunal Suprem. És, d'alguna manera, el Ple, un ple *reduït*, valgui l'expressió, per paradoxal que pugui semblar, ja que en la seva composició hi és present el mateix president del Tribunal Suprem i també hi són totes les sales especificades a l'article 55 de la LOPJ que integren en conjunt el Tribunal Suprem, a través dels presidents respectius i de dos dels seus magistrats, el de més antiguitat i el de menys de cada una d'aquestes sales. Es destaca això per posar en relleu que la Sala de l'article 61 de la LOPJ, per la seva composició significativa, gaudeix d'un *estatus* de supremacia respecte a les sales ordinàries amb vista a la definició de les seves competències i de les recíproques d'aquelles...».

Perquè aquesta Sala pugui examinar l'ajust als principis democràtics del funcionament i de l'activitat del partit polític en qüestió, s'estableix un procés judicial específic, preferent, en única instància, que només poden instar el Ministeri Fiscal i el Govern, per si mateixos o a instància del Congrés dels Diputats o del Senat. Aquest procediment es conforma de forma clàssica, sobre la base de l'escriptura, amb una sèrie de tràmits convencionals (al·legacions, prova, noves al·legacions i sentència) que, pels terminis i la forma de la seva articulació, compaginen els principis de seguretat jurídica i dret de defensa amb el de celeritat, procurant que la incertesa que pot provocar la iniciació del procediment no s'incrementi amb una tramitació dilatada.

La sentència dictada per la Sala Especial no pot ser objecte de cap recurs, sense perjudici, si s'escau, de l'empara davant del Tribunal Constitucional, i és executiva des del moment que es notifica.

L'article 12 detalla finalment els efectes de la dissolució judicial d'un partit polític. Després de la notificació de la sentència, s'ha de procedir a la cessació immediata de tota l'activitat del partit polític en qüestió i es presumeix fraudulenta i, per tant, no pot prosperar la constitució d'una formació que continuï el declarat il·legal i dissolt o li succeeixi. La dissolució també suposa l'obertura d'un procés de liquidació patrimonial i el patrimoni net resultant s'ha de destinar a activitats d'interès social o humanitari.

VI

La regulació que conté aquesta Llei orgànica es completa amb la remissió a altres normes legals de les qüestions relatives al finançament dels partits (capítol IV) i amb diverses disposicions complementàries que, entre altres coses, permeten ajustar a la nova Llei les previsions de la Llei orgànica del poder judicial (adicional primera, perquè la Sala Especial del Tribunal Suprem entengui d'aquests casos) i de la Llei orgànica del règim electoral general (adicional segona, per precisar que tampoc no és possible el frau de constituir, en els períodes electorals, agrupacions d'electors que succeeixin, de facto, a un partit polític dissolt o suspès).

Quant al finançament, cal destacar que la remissió es produeix a la Llei de finançament de partits, però també al règim d'acreditació i responsabilitats que estableixen la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes, i la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes.

Finalment, pel que fa a la competència de la Sala Especial, la Llei acumula la garantia que sigui aquesta la competent per conèixer i resoldre en els casos de frau, o bé en la seva condició de sala sentenciadora (apartats 2 i 3 de l'article 12) o per la crida expressa que ara s'introdueix en la legislació electoral per a la resolució de recursos contra la proclamació o no d'agrupacions d'electors (disposició adicional segona), o per la previsió de l'apartat 2 de la disposició transitòria única, sobre la successió de partits per defugir els efectes d'aquesta Llei.

CAPÍTOL I

De la creació dels partits polítics

Article 1

Llibertat de creació i afiliació

1. Els espanyols poden crear lliurement partits polítics de conformitat amb el que disposen la Constitució i aquesta Llei orgànica.
2. L'afiliació a un partit polític és lliure i voluntària. Ningú no pot ser obligat a constituir un partit o a integrar- s'hi o a romandre-hi.
3. Els partits polítics poden constituir i inscriure federacions, confederacions i unions de partits mitjançant el compliment del que preveu aquest capítol i amb l'acord exprés previ dels seus òrgans competents.

Article 2

Capacitat per constituir

1. Els promotors d'un partit polític han de ser persones físiques, majors d'edat, que estiguin en ple exercici dels seus drets, no estiguin subjectes a cap condició legal per exercir-los i no hagin estat penalment condemnats per associació il·lícita, o per algun dels delictes greus previstos en els títols XXI a XXIV del Codi penal. Aquesta darrera causa d'incapacitat no afecta els qui hagin estat judicialment rehabilitats.
2. Els partits polítics constituïts poden establir en els seus estatuts la creació i el reconeixement d'organitzacions juvenils.

Article 3

Constitució i personalitat jurídica

1. L'acord de constitució s'ha de formalitzar mitjançant una acta fundacional, que ha de constar en un document públic i ha de contenir, en tot cas, la identificació personal dels promotors, la denominació del partit que es proposa de constituir, els integrants dels òrgans directius provisionals, el domicili i els estatuts pels quals s'ha de regir el partit que es tracta de constituir.

La denominació dels partits no pot incloure termes o expressions que indueixin a error o confusió sobre la seva identitat o que siguin contraris a les lleis o els drets fonamentals de les persones. Tampoc no pot coincidir, assemblar-se o identificar-se, fins i tot fonèticament, amb la de cap altre partit prèviament inscrit en el Registre o declarat il·legal, dissolt o suspès per decisió judicial, amb la identificació de persones físiques, o amb la denominació d'entitats preexistents o marques registrades.

2. Els partits polítics adquireixen personalitat jurídica per la inscripció al Registre de partits polítics que, a aquests efectes, hi ha al Ministeri de l'Interior, amb la presentació prèvia al dit Registre de l'acta fundacional subscripta pels promotors, acompanyada dels documents que acreditin el compliment dels requisits que preveu la Llei orgànica present.

Article 4

Inscripció al Registre

1. Els promotors dels partits polítics han de dur a terme les actuacions necessàries per a la inscripció. Els promotors de partits no inscrits han de respondre personalment i solidàriament de les obligacions concretes amb tercers, quan hagin manifestat que actuen en nom del partit.
2. Dins dels vint dies següents a la presentació de la documentació completa al Registre de partits polítics, el Ministeri de l'Interior ha de practicar la inscripció del partit. Tanmateix, aquest termini queda suspès si es considera necessari iniciar algun dels procediments que preveu l'article següent.
3. Excepte en els casos de suspensió del termini a què es refereix l'apartat anterior, transcorreguts els vint dies de què disposa el Ministeri de l'Interior, s'entén produïda la inscripció, que confereix la personalitat jurídica, en fa pública la constitució i els estatuts, vincula els poders públics i és garantia tant per als tercers que es relacionen amb el partit com per als seus propis membres.

4. La inscripció al Registre produeix efectes indefinidament mentre no s'hi anoti la suspensió o dissolució, o bé per notificació de la decisió acordada pel mateix partit d'acord amb les previsions estatutàries, o bé perquè és declarat judicialment il·legal i dissolt o suspès. Tot això sense perjudici del que disposa l'apartat 6 de l'article 10 i, pel que fa a l'abast i als efectes de la suspensió, l'apartat 8 de l'article 11 d'aquesta Llei orgànica.

Article 5

Examen dels requisits per a la inscripció

1. Quan s'adverteixin defectes formals en l'acta fundacional o en la documentació que l'acompanya, o quan els proposadors no tinguin capacitat, el Ministeri de l'Interior ho ha de posar en coneixement dels interessats perquè puguin esmenar els defectes advertits. En aquest cas, el termini d'inscripció se suspèn des del moment de la notificació i es reprèn una vegada hagin estat degudament corregits els defectes.

2. Quan de la documentació presentada es dedueixin indicis racionals en relació amb la il·licitud penal del partit, el Ministeri de l'Interior ho ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal, dins el termini de vint dies a què es refereix l'article anterior, mitjançant una resolució fonamentada a la qual s'han d'adjuntar les proves disponibles per apreciar els indicis esmentats.

3. El Ministeri Fiscal, en el termini de vint dies des que rebí la comunicació a la qual es refereix l'apartat anterior, en funció que es considerin suficients o no els indicis d'il·licitud penal, ha d'optar per exercir davant de la jurisdicció penal les accions que corresponguin o per tornar la comunicació al Ministeri de l'Interior a l'efecte de completar la inscripció.

4. La remissió de la comunicació al Ministeri Fiscal determina la suspensió del termini que preveu l'apartat 2 de l'article anterior, durant tot el temps que passi fins que aquest retorni al Ministeri de l'Interior la comunicació fonamentada en la no-apreciació de motius suficients d'il·licitud penal o fins que el jutge penal resolgui sobre la procedència de la inscripció o, si s'escau, com a mesura cautelar, sobre la represa provisional del termini per a la inscripció. La remissió esmentada i la suspensió corresponent del termini per a la inscripció han de ser notificades immediatament als promotors interessats.

5. Les actuacions administratives relacionades amb la inscripció del partit polític poden ser objecte de recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa de conformitat amb les previsions de la Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa.

6. Quan es persegueixi la inscripció al Registre de partits polítics d'un partit que pretengui continuar l'activitat d'un altre partit declarat il·legal i dissolt o succeir al dit partit, s'ha d'actuar de conformitat amb el que preveu l'article 12 d'aquesta Llei orgànica.

CAPÍTOL II

De l'organització, el funcionament i les activitats dels partits polítics

Article 6

Principis democràtic i de legalitat

Els partits polítics s'han d'ajustar en la seva organització, funcionament i activitat als principis democràtics i al que disposen la Constitució i les lleis.

Article 7

Organització i funcionament

1. L'estructura interna i el funcionament dels partits polítics han de ser democràtics.
2. Sense perjudici de la seva capacitat organitzativa interna, els partits han de tenir una assemblea general del conjunt dels seus membres, que poden actuar directament o per mitjà de compromissaris, i a la qual correspon, en tot cas, com a òrgan superior de govern del partit, adoptar els acords més importants, inclosa la dissolució.
3. Els òrgans directius dels partits s'han de determinar en els estatuts i han de ser proveïts mitjançant sufragi lliure i secret.
4. Els estatuts o els reglaments interns que els desenvolupin han de fixar per als òrgans col·legiats un termini de convocatòria suficient de les reunions per preparar els assumptes a debat, el nombre de membres requerit per incloure assumptes en l'ordre del dia, unes regles de deliberació que permetin el contrast d'opinions i la majoria requerida per adoptar acords. Aquesta última ha de ser, per regla general, la majoria simple de presents o representats.
5. Els estatuts han de preveure, així mateix, procediments de control democràtic dels dirigents elegits.

Article 8

Drets i deures dels afiliats

1. Els membres dels partits polítics han de ser persones físiques, majors d'edat, i no han de tenir limitada ni restringida la seva capacitat d'obrar. Tots tenen els mateixos drets i deures.
2. Els estatuts han de contenir una relació detallada dels drets dels afiliats, inclosos, en tot cas, els següents:
  - a) A participar en les activitats del partit i en els òrgans de govern i representació, a exercir el dret de vot, així com a assistir a l'assemblea general, d'acord amb els estatuts.
  - b) A ser electors i elegibles per als càrrecs del partit.
  - c) A ser informats sobre la composició dels òrgans directius i d'administració o sobre les decisions adoptades pels òrgans directius, sobre les activitats dutes a terme i sobre la situació econòmica.
  - d) A impugnar els acords dels òrgans del partit que considerin contraris a la llei o als estatuts.
3. L'expulsió i la resta de mesures sancionadores que impliquin privació de drets als afiliats només es poden imposar mitjançant procediments contradictoris, en què es garanteixi als afectats el dret a ser informats dels fets que donin lloc a aquestes mesures, el dret a ser oïts amb caràcter previ a l'adopció de les mesures, el dret que l'acord que imposi una sanció sigui motivat, i el dret a formular, si s'escau, recurs intern.
4. Els afiliats a un partit polític han de complir les obligacions que resultin de les disposicions estatutàries i, en tot cas, les següents:
  - a) Compartir les finalitats del partit i col·laborar per aconseguir-les.
  - b) Respectar el que disposen els estatuts i les lleis.
  - c) Acatar i complir els acords adoptats vàlidament pels òrgans directius del partit.
  - d) Abonar les quotes i altres aportacions que, d'acord amb els estatuts, puguin correspondre a cada un.

Article 9

Activitat

1. Els partits polítics han d'exercir lliurement les seves activitats. Han de respectar en aquestes activitats els valors constitucionals, expressats en els principis democràtics i en els drets humans. Han d'exercir les funcions que constitucionalment se'ls atribueixen de manera democràtica i amb ple respecte al pluralisme.

2. Un partit polític ha de ser declarat il·legal quan la seva activitat vulneri els principis democràtics, particularment quan amb aquesta persegueixi deteriorar o destruir el règim de llibertats o impossibilitar o eliminar el sistema democràtic, mitjançant alguna de les conductes següents, realitzades de manera reiterada i greu:

a) Vulnerar sistemàticament les llibertats i els drets fonamentals promovent, justificant o exculpant els atemptats contra la vida o la integritat de les persones, o l'exclusió o persecució de persones per raó de la seva ideologia, religió o creences, nacionalitat, raça, sexe o orientació sexual.

b) Fomentar, propiciar o legitimar la violència com a mètode per a la consecució d'objectius polítics o per fer desaparèixer les condicions necessàries per exercir la democràcia, el pluralisme i les llibertats polítiques.

c) Fer de complement i donar suport políticament a l'acció d'organitzacions terroristes per a la consecució de les seves finalitats de subvertir l'ordre constitucional o alterar greument la pau pública, tractant de sotmetre a un clima de terror els poders públics, determinades persones o grups de la societat o la població en general, o contribuir a multiplicar els efectes de la violència terrorista i de la por i la intimidació que aquesta genera.

3. S'entén que en un partit polític concorren les circumstàncies de l'apartat anterior quan es produeixi la repetició o acumulació d'alguna de les conductes següents:

a) Donar suport polític exprés o tàcit al terrorisme, legitimant les accions terroristes per a la consecució de finalitats polítiques al marge dels cursos pacífics i democràtics, o exculpant i minimitzant-ne el significat i la violació de drets fonamentals que comporta.

b) Acompanyar l'acció de la violència amb programes i actuacions que fomenten una cultura d'enfrontament i confrontació civil lligada a l'activitat dels terroristes, o que persegueixen intimidar, fer desistir, neutralitzar o aïllar socialment els qui s'hi oposen, fent-los viure de manera quotidiana en un ambient de coacció, por, exclusió o privació bàsica de les llibertats i, en particular, de la llibertat per opinar i per participar lliurement i democràticament en els assumptes públics.

c) Incloure regularment als òrgans directius o a les llistes electorals persones condemnades per delictes de terrorisme que no hagin rebutjat públicament les finalitats i els mitjans terroristes, o tenir un ampli nombre dels afiliats que mantingui una doble militància en organitzacions o entitats vinculades a un grup terrorista o violent, llevat que hagin adoptat mesures disciplinàries contra aquests conduents a expulsar-los.

d) Utilitzar com a instruments de l'activitat del partit, conjuntament amb els propis o en substitució d'aquests, símbols, missatges o elements que representin el terrorisme o la violència o s'hi identifiquin i amb les conductes que hi estan associades.

e) Cedir, en favor dels terroristes o dels qui hi col·laboren, els drets i les prerrogatives que l'ordenament, i concretament la legislació electoral, concedeixen als partits polítics.

f) Col·laborar habitualment amb entitats o grups que actuen de manera sistemàtica d'acord amb una organització terrorista o violenta, o que emparen el terrorisme o els terroristes o els donen suport.

g) Donar suport des de les institucions en les quals es governa, amb mesures administratives, econòmiques o de qualsevol altre ordre, a les entitats esmentades en el paràgraf anterior.

h) Promoure activitats, donar-hi cobertura o participar en activitats que tinguin per objecte recompensar, homenatjar o distingir les accions terroristes o violentes o a qui les comet o hi col·labora.

ï) Donar cobertura a les accions de desordre, intimidació o coacció social vinculades al terrorisme o la violència.

4. Per apreciar i valorar les activitats a les quals es refereix aquest article i la continuïtat o repetició d'aquestes activitats al llarg de la trajectòria d'un partit polític, encara que aquest hagi canviat de denominació, s'han de tenir en compte les resolucions, els documents i els comunicats del partit, dels seus òrgans i dels seus grups parlamentaris i municipals, el desenvolupament dels seus actes públics i convocatòries ciutadanes, les manifestacions, actuacions i compromisos públics dels seus dirigents i dels membres dels seus grups parlamentaris i municipals, les propostes formulades al si de les institucions o al marge d'aquestes, així com les actituds significativament repetides dels seus afiliats o candidats.

Igualment s'han de prendre en consideració les sancions administratives imposades al partit polític o als seus membres i les condemnes penals que hagin recaigut sobre els seus dirigents, candidats, càrrecs electes o afiliats, per delictes tipificats en els títols XXI a XXIV del Codi penal, sense que s'hagin adoptat mesures disciplinàries contra aquests conductes a l'expulsió.

CAPÍTOL III

De la dissolució o suspensió judicial dels partits polítics

Article 10

Dissolució o suspensió judicial

1. A més de ser-ho per decisió dels seus membres, acordada per les causes i pels procediments previstos en els seus estatuts, només és procedent la dissolució d'un partit polític o, si s'escau, la suspensió, per decisió de l'autoritat judicial competent i en els termes que preveuen els apartats 2 i 3 d'aquest article. La dissolució té efectes des que s'anota al Registre de partits polítics, prèvia notificació del partit mateix o de l'òrgan judicial que en decreti la dissolució.

2. La dissolució judicial d'un partit polític l'acorda l'òrgan jurisdiccional competent en els casos següents:

a) Quan incorri en casos tipificats com a associació il·lícita en el Codi penal.

b) Quan vulneri de manera continuada, reiterada i greu l'exigència d'una estructura interna i un funcionament democràtics, d'acord amb el que preveuen els articles 7 i 8 d'aquesta Llei orgànica.

c) Quan de manera reiterada i greu la seva activitat vulneri els principis democràtics o persegueixi deteriorar o destruir el règim de llibertats o impossibilitar o eliminar el sistema democràtic, mitjançant les conductes a les quals es refereix l'article 9.

3. La suspensió judicial d'un partit polític només és procedent si ho disposa el Codi penal. També es pot acordar com a mesura cautelar, en virtut del que disposa la Llei d'enjudiciament criminal o en els termes de l'apartat 8 de l'article 11 d'aquesta Llei orgànica.

4. El cas previst en el paràgraf *a* de l'apartat 2 d'aquest article el resol el jutge competent en l'ordre jurisdiccional penal, d'acord amb el que disposen la Llei orgànica del poder judicial, la Llei d'enjudiciament criminal i el Codi penal.

5. Els casos previstos en els paràgrafs *b* i *c* de l'apartat 2 d'aquest article els resol la Sala Especial del Tribunal Suprem regulada a l'article 61 de la Llei orgànica del poder judicial, d'acord amb el procediment establert a l'article següent d'aquesta Llei orgànica, que té caràcter preferent.

6. L'eventual coincidència en el temps dels procediments judicials previstos als apartats 4 i 5 anteriors d'aquest article respecte d'un mateix partit polític no interfereix en la continuació de tots dos fins que finalitzin i cada un d'aquells produeix els efectes corresponents. Per contra, no es pot acordar la dissolució voluntària d'un partit polític quan s'hagi iniciat un procés de declaració judicial d'il·legalitat del partit per raó d'un apartat o de l'altre o de tots dos.

Article 11

Procediment

1. Estan legitimats per instar la declaració d'il·legalitat d'un partit polític i la seva dissolució conseqüent, en virtut del que disposen els paràgrafs *b* i *c* de l'apartat 2 de l'article anterior d'aquesta Llei orgànica, el Govern i el Ministeri Fiscal.

El Congrés dels Diputats o el Senat poden instar al Govern que sol·liciti la il·legalització d'un partit polític, i el Govern resta obligat a formalitzar la sol·licitud corresponent d'il·legalització, amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres, per les causes recollides a l'article 9 d'aquesta Llei orgànica. La tramitació d'aquest acord s'ha d'ajustar al procediment establert, respectivament, per la Mesa del Congrés dels Diputats i del Senat.

2. L'acció per la qual es pretén la declaració a què es refereix l'apartat anterior s'ha d'iniciar mitjançant una demanda presentada davant la Sala Especial del Tribunal Suprem prevista a l'article 61 de la Llei orgànica del poder judicial, a la qual s'han d'adjuntar els documents que acreditin la concurrència dels motius d'il·legalitat.

3. La Sala ha de procedir immediatament a citar a termini el partit polític afectat i, si s'escau, les persones electes en candidatures presentades per agrupacions d'electors, i els ha de donar trasllat de la demanda, perquè puguin comparèixer davant la Sala en el termini de vuit dies. Una vegada hi hagin comparegut en la forma deguda o hagi transcorregut el termini corresponent sense que ho hagin realitzat, la Sala ha d'analitzar l'admissió inicial de la demanda i la pot inadmetre mitjançant una interlocutòria si es dóna alguna de les causes següents:

- a) Que l'hagi interposat una persona no legitimada o no representada degudament.
- b) Que manifestament no es compleixin els requisits substantius o de forma per a la seva admissió.
- c) Que la demanda manifestament no tingui fonament.

L'apreciació que es dóna alguna de les causes indicades s'ha de posar de manifest a les parts perquè hi puguin formular al·legacions en el termini comú de deu dies.¹

4. Una vegada admesa la demanda s'ha de citar a termini el demandat, si havia comparegut, per contestar la demanda per un termini de vint dies.

5. Si les parts ho han proposat als seus escrits de demanda o de contestació o la Sala ho considera necessari s'ha d'obrir un període probatori que es regeix, quant als terminis i a la

substanciació, per les regles que contenen sobre aquest aspecte els capítols V i VI del títol I del llibre II de la Llei d'enjudiciament civil.

6. El conjunt de la prova practicada s'ha de sotmetre a vista de les parts, que hi poden formular al·legacions per un termini successiu de vint dies, transcorreguts els quals, s'hagin formalitzat o no, el procés queda conclús per a sentència, que s'ha de dictar en un termini de vint dies.

7. La sentència dictada per la Sala Especial del Tribunal Suprem, que pot declarar la dissolució del partit polític o desestimar la demanda, no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici, si s'escau, del recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional, i és executiva des del moment de la seva notificació. Si es decreta la dissolució, la Sala ha d'ordenar la cancel·lació de la inscripció registral corresponent, i la sentència produeix els efectes que determina l'article següent d'aquesta Llei orgànica. Si s'escau, la sentència també ha de declarar l'existència o no de vinculació amb el partit polític il·legalitzat de les candidatures presentades per les agrupacions d'electors. Si es desestima la demanda, aquesta només es pot tornar a reiterar si es presenten davant el Tribunal Suprem nous elements de fet, suficients per realitzar valoracions sobre l'activitat il·legal d'un partit diferents de les ja contingudes a la sentència.²

8. La Sala, durant la tramitació del procés, d'ofici o a instància de part, pot adoptar qualsevol de les mesures cautelars que preveu la Llei d'enjudiciament civil d'acord amb el procediment que s'hi preveu. En particular, la Sala pot acordar la suspensió cautelar de les activitats del partit fins que es dicti sentència, amb l'abast i els efectes que consideri oportuns per salvaguardar l'interès general. En aquest cas, la Sala ha d'ordenar l'anotació preventiva corresponent al Registre de partits polítics.

¹ Apartat 3 redactat de conformitat amb la disposició final 1a de la Llei orgànica 3/2011, de 28 de gener, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general (BOE núm. 25, de 29 de gener, i suplement en català de la mateixa data).

² Apartat 7 redactat de conformitat amb la disposició final 1a de la Llei orgànica 3/2011, de 28 de gener, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general (BOE núm. 25, de 29 de gener, i suplement en català de la mateixa data).

Article 12

Efectes de la dissolució judicial

1. La dissolució judicial d'un partit polític produeix els efectes previstos a les lleis i, en particular, els següents:

a) Després de la notificació de la sentència en la qual s'acordi la dissolució, s'ha de procedir a la cessació immediata de tota l'activitat del partit polític dissolt. L'incompliment d'aquesta disposició dona lloc a responsabilitat, de conformitat amb el que estableix el Codi penal.

b) Els actes executats en frau de llei o amb abús de personalitat jurídica no impedeixen l'aplicació deguda d'aquesta. Es presumeix fraudulenta i no és procedent la creació d'un nou partit polític o la utilització d'un altre de ja inscrit al Registre que continuï l'activitat d'un partit declarat il·legal i dissolt o li succeeixi.

c) La dissolució determina l'obertura d'un procés de liquidació patrimonial, dut a terme per tres liquidadors designats per la Sala sentenciadora. El patrimoni net resultant el Tresor l'ha de destinar a activitats d'interès social o humanitari.

2. Correspon a la Sala sentenciadora assegurar, en tràmit d'execució de sentència, que es respectin i s'executin tots els efectes previstos per les lleis per al cas de dissolució d'un partit polític.

3. En particular, correspon a la Sala sentenciadora, amb l'audiència prèvia dels interessats, declarar la improcedència de la continuïtat o successió d'un partit dissolt a què es refereix el paràgraf *b* de l'apartat 1, tenint en compte per determinar la connexió la similitud substancial d'ambdós partits polítics, de la seva estructura, organització i funcionament, de les persones que els componen, regeixen, representen o administren, de la procedència dels mitjans de finançament o materials, o de qualssevol altres circumstàncies rellevants que, com la seva disposició a donar suport a la violència o el terrorisme, permetin considerar l'esmentada continuïtat o successió en contrast amb les dades i els documents que consten en el procés en el qual es va decretar la il·legalització i dissolució. A més de les parts d'aquest procés, poden instar el pronunciament de la Sala sentenciadora el Ministeri de l'Interior i el Ministeri Fiscal, en cas que es presenti per a la seva inscripció de conformitat amb el que disposen els articles 4 i 5 d'aquesta Llei orgànica.

4. La Sala sentenciadora ha de rebutjar de manera fonamentada les peticions, els incidents i les excepcions que es formulin amb manifest abús de dret o comportin abús de la personalitat jurídica, frau de llei o processal.

CAPÍTOL IV

Del finançament dels partits polítics

Article 13

Finançament

1. El finançament dels partits polítics s'ha de dur a terme de conformitat amb el que preveu la Llei orgànica 3/1987, de 2 de juliol, sobre finançament dels partits polítics.

2. De conformitat amb aquesta i amb el que disposa la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes, i amb la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes, els partits polítics assumeixen les obligacions formals i personals en relació amb l'acreditació de finalitats i compliment de requisits previstos en la normativa esmentada quant al control dels fons públics que reben.

Disposició addicional primera

Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial

S'afegeix un nou número 6è a l'apartat 1 de l'article 61 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, amb el contingut següent:

«6è. Dels processos de declaració d'il·legalitat i dissolució conseqüent dels partits polítics, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 6/2002, de 27 de juny, de partits polítics.»

Disposició addicional segona

Modificacions de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general

1. S'afegeix un nou apartat 4 a l'article 44 de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, amb el contingut següent:

«4. No poden presentar candidatures les agrupacions d'electors que, de fet, continuïn l'activitat d'un partit polític declarat judicialment il·legal i dissolt, o suspès, o li succeeixin. A aquests efectes, s'ha de tenir en compte la similitud substancial de les seves estructures,

organització i funcionament de les persones que els componen, regeixen, representen o administren les candidatures, de la procedència dels mitjans de finançament o materials, o de qualssevol altres circumstàncies rellevants que, com la seva disposició a donar suport a la violència o el terrorisme, permetin considerar la dita continuïtat o successió.»

2. S'afegeix un nou apartat 5 a l'article 49 de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, amb el contingut següent:

«5. Els recursos que preveu aquest article són aplicables als casos de proclamació o exclusió de candidatures presentades per les agrupacions d'electors a les quals es refereix l'apartat 4 de l'article 44 d'aquesta Llei orgànica, amb les excepcions següents:

a) El recurs a què es refereix l'apartat primer d'aquest article s'interposa davant la Sala Especial del Tribunal Suprem regulada a l'article 61 de la Llei orgànica del poder judicial.

b) També estan legitimats per interposar el recurs els que ho estan per sol·licitar la declaració d'il·legalitat d'un partit polític, de conformitat amb el que disposa l'apartat 1 de l'article 11 de la Llei orgànica de partits polítics.»

Disposició addicional tercera

Supletorietat

En el procediment d'inscripció de partits que regula el capítol III també és aplicable la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en totes les qüestions que no regulen aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament.

Disposició transitòria única

1. Els partits polítics inscrits en el Registre del Ministeri de l'Interior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica hi estan subjectes i conserven la personalitat jurídica i la plenitud de la seva capacitat, sense perjudici d'adaptar els seus estatuts, en cas necessari, en el termini d'un any.

2. A l'efecte d'aplicar el que preveu l'apartat 4 de l'article 9 a les activitats dutes a terme posteriorment a l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica, té la consideració de frau de llei la constitució, en data immediatament anterior o posterior a l'esmentada entrada en vigor, d'un partit polític que continuï l'activitat d'un altre o li succeeixi, realitzada amb la intenció d'evitar-li l'aplicació de les disposicions d'aquesta Llei. Això no impedeix aquesta aplicació, i es pot actuar respecte d'aquell d'acord amb el que preveuen els articles 10 i 11 d'aquesta Llei orgànica, i correspon a la Sala Especial del Tribunal Suprem l'apreciació de la continuïtat o successió i la intenció de defraudar.

Disposició derogatòria única

Queden derogades totes les normes que s'oposin a aquesta Llei orgànica i, en particular, la Llei 54/1978, de 4 de desembre, de partits polítics, i els articles vigents de la Llei 21/1976, de 14 de juny.

Disposició final primera

Desplegament reglamentari

Es faculta el Govern per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquesta Llei, especialment pel que fa a l'acta fundacional i la seva documentació complementària i al Registre de partits polítics que preveu el capítol I.

Disposició final segona

Entrada en vigor

Aquesta Llei orgànica entra en vigor l'endemà de la publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.